

Rådet for Zoologiske Anlægs besigtigelse af København Zoo 2017

Rådet for zoologiske anlæg fører et løbende tilsyn med de zoologiske anlæg, der er modtager statsligt driftstilskud i henhold til Lov om statstilskud til zoologiske anlæg. Som led i tilsynet besigtiger rådet anlæggene hvert andet år. Rådet følger op på besigtigelserne med en skriftlig vurdering af anlæggets varetagelse af opgaverne efter zoooven.

Vurderingen sammenfattes i en bedømmelse af anlæggets varetagelse af opgaverne efter følgende skala:

Meget tilfredsstillende
Tilfredsstillende
Ikke helt tilfredsstillende
Ikke tilfredsstillende

Kort om besigtigelsen

Rådet for zoologiske anlæg besigtigede København Zoo den 8. november 2017.

Fra rådet deltog Christoffer Knuth (formand), Hanne Strager (næstformand), Catharina Eggers, Jesper Stagegaard, Ernst H. Andresen og Bo Skaarup.

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog Ole Winther og Vibeke Skov Larsen

Fra København Zoo deltog direktør Jørgen Nielsen, Britta Betzer Ankersen, Mikkel Stelvig og Susanne Bang.

Ved rundturen i Zoo medvirkede Flemming Nielsen, Henrik Futtrup, Sami Widell, Lars Rossum og Rene Koppelhus.

Anlæggets udvikling i forhold til 4-årsplanen, i relation til tidligere besigtigelser samt evt. øvrigt materiale

Grundlaget for København Zoos arbejde er dets vision og vision.

Missionen siger bl.a., at anlægget skal virke som kulturinstitution med samfundsmæssige opgaver af hhv. rekreativ, oplysende og videnskabelig art. Gennem vedkommende, aktiverende og underholdende formidling skal anlægget øge interessen for og forståelse af naturen i dens mangfoldighed. Zoo skal arbejde nationalt og internationalt og aktivt med at bevare dyrearter og naturområder. Alle aktiviteter skal være baseret på et videnskabeligt grundlag.

Visionen har bl.a. fokus på København Zoos status som central kulturinstitution med formidlings- og oplevelsesmæssige forpligtelser. Brugeren er i centrum. Anlægget har høje standarder for dyrehold og -anlæg, har høje etiske normer og er en aktiv naturbevarelsesinstitution med globalt perspektiv og netværk.

Som landets største statslige tilskudsmodtager på zoområdet er København Zoo og med rette omfattende engageret i de opgaver, der står centralt i Lov om statstilskud til zoologiske anlæg: formidling, herunder til børn og unge, avlssamarbejde, naturbevarelse, forskning samt bidrag til andres forskning. Anlægget yder en indsats for øget tilgængelighed for særlige brugergrupper.

København Zoo arbejder strategisk med opgaveporteføljen. I forbindelse med et lederskifte i august 2017 tog bestyrelsen initiativ til en ny, treårig strategi 2018-20, der har fokus på udvikling af Københavns Zoo, herunder pandaanlægget og finansieringen heraf.

Rådet anbefaler, at anlægget i forbindelse med strategiske overvejelser inddrager tanker om anlæggets fremtidige identitet. København Zoo har med sin placering i landets hovedstad nogle unikke muligheder for bl.a. at nå en bred vifte af målgrupper, at indgå strategiske forskningssamarbejder med højere læreanstalter m.v. Desuden anbefaler rådet, at anlægget forholder sig til sin faglige og strategiske profil over tid, f.eks. hvilken profil anlægget ønsker at arbejde sig henimod hen over de kommende årtier og hvad man ønsker at satse på?

Anlægget skal sikre sammenhæng mellem de faglige aktiviteter inden for avlssamarbejde, naturbevarelse og bidrag til forskning samt fortsat at sikre en kvalitativ udvikling af formidlingen til anlæggets brugere. Anlægget skal vurderer ressourceforbruget ved de forskellige dele af opgaveporteføljen og prioriterer i forhold til den ny strategiske indsats for de kommende år.

Anlægget skal fortsat have fokus på at sikre en balanceret vægtning mellem den forretningsmæssige drift af anlægget og indsatsen for det zoologisk-faglige indhold.

Nøgletal i 2016

Antal brugere: 1.141.129

Anlæggets samlede omsætning: 186.204.000 kr.

Egenkapital: 17,6 mio. kr.

Tilskud fra staten: 14.250.000 kr.

Tilskud fra kommuner: 0

Årets resultat: -1,9 mio. kr.

Ressourcegrundlag, herunder økonomi, personale og bygninger

København Zoo ligger på 11 ha. og har 194 fuldtidsansatte medarbejdere, heraf en akademisk stab på mellem 10 og 15 akademisk personer.

Anlægget er udfordret af, at det ligger midt i en storby, fordi det ikke umiddelbart lader sig gøre at udvide arealet. Anlægget arbejder dog på at sikre bedre parkeringsforhold for havens brugere. Anlægget er desuden modtager af en spændende og fornem gave fra Kina, nemlig to pandaer. Anlægget har skullet rejse finansiering af og sikre gode fysiske rammer for pandaerne, hvilket har krævet en ekstra planlægningsmæssig, logistisk og økonomisk indsats.

Formidling af viden om dyrene og deres levevis

Særlige formidlingsprogrammer for børn og unge

Formidlingen i København Zoo er brevspektret, og man benytter sig af såvel analog som digital formidling. Hjemmesiden www.zoo.dk er veldisponeret og overskuelig. Anlægget har overvejelser om at stramme generelt op på den generelle formidling, f.eks. på den fysiske information i anlægget.

Nye initiativer kommer hele tiden til, f.eks. fremstår formidlingen af pingvinerne interessant, idet brugerne kommer ganske tæt på dyrene. Der er opmærksomhed på, at der skal være en balance mellem dyrevelfærd i formidlingen og formålet med den konkrete formidling.

Skoletjenesten København Zoo tilbyder en bred palet af undervisning til flere målgrupper: Børnehaver, skoler, gymnasier, andre ungdomsuddannelser og seminarier. Hertil kommer flere kommercielle initiativer over for en bredere vifte af brugere.

Skoletjenestens formidlingsindsats har som overordnede mål at supplere den teoretiske undervisning i f.eks. skoler og gymnasier med oplevelser, hvor teori bliver til praksis via levende dyr og effekter. Undervisningsprogrammerne er tilgængelige på www.zoo.dk.

Rådet anbefaler, at Skoletjenesten øger sit fokus på formidling til specifikke målgrupper, og gerne med forbindelse til forskningen på stedet.

Avlssamarbejder, herunder hvilke samarbejder anlægget er koordinator på og hvilke man deltager i

Zoo er avlskoordinator for chimpanser, moskusokser, tasmanske pungdjævle og lunde, og hermed ligger København Zoo på et godt niveau for avlssamarbejder.

Zoo sikrer gennem et effektivt management, at dyrebestanden har optimal velfærd og sundhed, genetisk, fysisk og adfærdsmæssigt.

Arter, der indgår i internationale avlssamarbejder, bliver af en artskoordinator med nøje kendskab til dyrenes afstamning sat sammen i ynglepar, så man sikrer så megen genetisk variation som muligt. Det er artskoordinatorens ansvar, at den samlede bestand på tværs af landegrænser hele tiden har den optimale sammensætning, så den er sund og kan eksistere sådan langt ud i fremtiden.

Naturbevarelse, herunder hvilke projekter anlægget deltager i og på hvilket niveau

København Zoo arbejder med et treleddet grundlag for anlæggets engagement i naturbevarelse: At gøre en forskel, et langsigtet engagement og lokal forankring. Anlægget har samlet sine initiativer i forskellige programmer, der dækker Danmark, Sydamerika, Afrika, Sydamerika og Sydøstasien.

I 2016 ydede anlægget økonomisk støtte til flere initiativer med naturbevarelse for øje: Overvågning af gyldne løveaber i Poço das Antas reservatet i Brasilien, overvågning af genudsatte gyldne løveaber i União reservatet i Brasilien, bevarelse af amurleopard, bevarelse af saola, drift af okapistationen i Congos regnskov, drift af Tacugama Chimpanzee Sanctuary, Red Panda Forest Guardians Initiative samt adskillige mindre projekter med relevans for naturbevarelsesarbejdet i København Zoo.

Rådet vurderer niveauet for anlæggets engagement i naturbevarelse ambitiøst, og finder det vigtigt, at et prioriteret engagement på området fortsat reflekterer kravene i Lov om statstilskud til zoologiske anlæg, herunder at indsatsen indgår i anlæggets formidling.

Status på anlæggets bidrag til forskning – dels aktiviteter, hvor anlægget selv udøver forskning, dels aktiviteter, hvor anlægget bidrager ved at stille dyr/faciliteter til rådighed for forskning, som andre foretager

Københavns Zoo har en skarp profil og en meget omfattende og fagligt ambitiøs portefølje på forskningsområdet. Fokus er placeret på adfærdsbiologi, zoologisk medicin og populationsbiologi.

Anlægget har ansat fem zoologer på fuld tid, heraf en viceadministrerende direktør, fire Ph.d.-studerende, 2,3 dyrlæger (fordelt på tre personer), en veterinær *in residency* (en uddannelsesstilling, der bygger oven på dyrlægeuddannelsen), en veterinærassistent, en forskningslaborant, en kurator og en registrar.

København Zoo har nedsat en videnskabelig komité med det formål at knytte udvalgte forskere tættere på København Zoo samt styrke anlæggets forskningsmæssige profil.

Forskningsporteføljen foldes ud i årsrapporterne og kan læses på anlæggets hjemmeside. Neden for nævnes nogle projekter for at vise variationen i porteføljen. På Ph. D.-området: Moskusokseres økologiske rolle i Nordøstgrønland, slangers smerteopfattelse, casualty or carrier – improving our understanding of elephant endotheliotrophic herpes virus, og javamakakken som vindue til et økosystem i Baluran. Af anden forskning kan nævnes national park co-evolution mellem vertebrater og deres bakterieflora, værktøj til bestemmelse af chimpansers genetiske ophav, komparativ hjerneanatomi, bevægelsesmønstre hos moskusokser i verdens største nationalpark og karakterisering af isotop-signaturen for lunder og lomvier fodret med kendte foderemner.

Rådets generelle anbefaling er, at København Zoo også fremover lægger vægt at tage afsæt i forskning i anlæggets arbejde med formidling.

Samlet vurdering og supplerende kommentarer

Rådet for Zoologiske Anlægs samlede vurdering af København Zoo opgavevaretagelse er, at den er tilfredsstillende.

Rådet anbefaler, at København Zoo udvikler sig med fortsat fokus på naturbevarelse, avlssamarbejde og bidrag til forskning samt formidling og undervisning, der er de centrale opgaver for zoologiske anlæg, der modtager statsligt driftstilskud.